בדרך הרבים שמחלקת לפי שלרבים יש הרבה דרכים מלבד זו ואפשר שיניחוה וא"כ א"א שיפסיק שביל הרבים כשאינו קבוע מדין דרך היחיד דדרך היחיד יש לה גריעותא כלפי שביל הרבים. **הגר"א בשנו"א** כתב דדרך הרבים אף שהיא פחות מט"ז אמה מפסיקה והחילוק בין דרך הרבים לדרך היחיד היא אם עוברים בה רבים או לא והוכיח כדבריו מדתנן בכלאים פ"ד מ"ז דדרך הרבים אינה מפסקת בין צירוף ב' שורות לכרם והרי התם כל שיש ח"א ביניהם אינם מצטרפים כמבואר במשנה שם וע"כ דאף פחות מח"א הויא דרך הרבים.

ה. והבור והניר

ביאור ניר וזרע אחר

ה] **בירושלמי** נחלקו רב ור' יוחנן דרב אמר בור וניר בית רובע וזרע אחר אפי' כ"ש ור' יוחנן אמר דכולן מפסיקין בשיעור ג' תלמים שהם ב' אמות. **וברמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ד** כתב דאם היתה שדה קטנה שהיא חמישים אמות על ב' אמות בעינן שיעור ג' תלמים להפסיק אבל אם היתה שדה גדולה בור וניר מפסיקין בשיעור בית רובע וזרע אחר מפסיק בכ"ש. **והראב"ד** השיג על דבריו שהם דלא כהירושלמי וכתבו **מהר"י קורקוס והכס"מ** דמסקנת הירושלמי דרב בשדה בינונית ור"י בחמישים על שתים וכמ"ש הרמב"ם. ובביאור החילוק בין שדה קטנה וגדולה כתב **המהר"י קורקוס** דשדה גדולה כיון שיש זרע אחר באמצע אפי' כ"ש נראה שמפסיקים לב' שדות משא"כ בשדה קטנה שכל הזריעה מועטת אין הזרע אחר שבאמצע מפסיקם אא"כ היה בשיעור ג' תלמים ובבור וניר הוי איפכא דבשדה גדולה ל"מ מה שמניח באמצע שיעור ג' תלמים דבשדה גדולה אין תימה אם יניחו שיעור כזה.

ה. וזרע אחר

ו] **המשנה ראשונה** הקשה דהרי זרע אחר הוי כלאים וא"כ בלא"ה צריך להרחיק משום שלא יהיה ערבוביא, ותי' דמיירי בזרע אחר שאינו כלאים עם מה שזרע בשדה. אמנם **בפיה"מ** כתב דמיירי שזרע בין החיטים פולים או אפונים וברמב"ם כתב שזרע שעורים. **וברש"י במנחות דף עא** כתב דמיירי שזרע עדשים שכל אלו הם כלאים עם החיטים ואעפ"כ קתני דזרע אחר מפסיק. **ובמקד"ד סי' סב אות א** כתב דכיון שמרחיק משום כלאים א"כ אין זה הפסק לגבי פאה דכיון דא"א לזרוע שם בלא"ה לא מיקרי בור דבור לא הוי אלא כשיכול לזרוע והובירה ולא זרעה.

ו. והקוצר לשחת מפסיק דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אינו מפסיק אלא אם כן חרש

ביאור שיטת ר"מ ורבנן

ז] בגמ' **מנחות דף עא:** מבואר דטעמא דר"מ דקוצר לשחת לא הוי קצירה, וכיון דאי"ז קצירה אין מפרישין מזע"ז. **והר"י בן מלכי צדק** כתב דעי"ז נידונות לב' שדות. ובמקד"ד סי' סב אות א ד"ה והנה זה ביאר טעמא דר"מ דכיון דקצירה לשחת אינה קצירה הוי כמו שהובירה באותה שנה והמקום נידון שבאמצע לבור ומפסיק לב' שדות, אבל לחכמים דקצירה לשחת נמי חשובה קצירה לא מיקרי בור.

הגמ' הנ"ל דן בדעת ר"מ אם דיבר בפחות משליש דלא הוי קצירה. או אף בשליש. ומסקנת הבבלי דר"מ איירי בפחות משליש. ועיין בר"ש לקמן פ"ג מ"ב דר"מ ס"ל דפחות משליש אינה קצירה אף בקוצר לאדם. והנה **הרע"ב** (וכן בפיה"מ מהדורה ישנה) כתב דר"מ התיר רק לבהמה, והק' **רעק"א** (על המשניות) דהוא נגד מסקנת הבבלי. ועי' **בבועז אות א** שהביא שרעק"א כתב לו שגם 'איש אלקי הגאון מהר"א מוילנא זצ"ל' ג"כ כהרע"ב וצע"ג. ועי' שם מה שתירץ.

ח] בדעת חכמים **רש"י מנחות שם** כתב דטעמא דחכמים משום דקוצר לשחת לא הויא אתחלתא דקצירה והא דאם חרש מפסיק היינו משום דהוי כמו ניר. וכ"כ **בשנות אליהו**.

בתוס' שם במנחות נחלקו ב' תירוצים אם בתבואה גמורה שנתבשלה לגמרי חרש מפסיק. ומדברי **הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ד** מבואר דאף אחר שנתבשלה מהני מה שחרש להפסיק, וכ"כ **מהר"י קורקוס שם ה"ה**. ועי' **מקדש דוד סי' סב אות א**.

סתירת דברי הרמב"ם

ט] **הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ד** פסק כחכמים דקוצר לשחת אינו מפסיק כיון דחשיב קצירה, אא"כ חרש וכדעת חכמים. ואילו בהל' תמידין ומוספין פ"ז לגבי איסור קצירה קודם קצירת העומר פסק דקצירת שחת לא חשיבא קצירה, והרי בגמ' מנחות מבואר דתלויין זב"ז. וכתב **הלח"מ** (בהל' תמידין ומוספין) דשם גבי חדש איירי דקוצר לבהמה כדכ' שם להדיא ופסק כר' יהודה. והכא איירי לאדם, ולכן דוקא אי חרש. אלא שהקשה מדוע סתם הרמב"ם ולא כתב דלבהמה כן הוי הפסק.

ובטהרת הקודש מנחות שם תי' דחלוק קצירה קודם העומר מקצירה לפאה דלגבי עומר מהני כוונתו לקצור לבהמה להפקיע שם קצירה משא"כ לגבי פאה הדבר תלוי בקצירה עצמה וכיון דיכול לקצור לאדם לא מהני מחשבתו לבהמה להפקיע ממנה שם קצירה. והא דהגמ' משוי להו היינו להס"ד דאינה מחלקת בין קצירה לאדם ובין קצירה לבהמה. אמנם **באבהא"ז תו"מ שם** כתב דלא מסתבר שמה שיכול לקצור לאדם מגרע ולכן כתב דלגבי פאה כיון דאינו ניכר למה קוצר מש"ה אינו מפסיק.

וכתב **בביאור הלכה ההלכה ד"ה וחרש** ליישב, דסבר הרמ' דגבי פאה אין חילוק בין קצר לאדם לבין קצר לבהמה, כיון דהכא פסק כחכמים, וסברת חכמים דגבי דין הפסק לא חשיב קצירת שחת להפסק, גם מה שלגבי חדש ל"ח קצירה, כיון דסו"ס הכל נזרע וגדל ביחד. ורק בחרש הוי הפסק מדין שדה ניר. והתם כל המח' בין התנאים היא, מה חשיב לקצירה כדי לאסור קודם קצירת העומר, ובזה פסק הרמב"ם כר"י. וע"ע **משנת רבי אהרן סימן ה**.

פרק ב משנה ב

א. אמת המים שאינה יכולה להקצר כאחת רבי יהודה אומר מפסקת

מה מקרי יכולה להקצר כאחת

א] **הרמב"ם בפיה"מ והר"ש כת"י והריבמ"צ והתורי"ד ב"ק סא.** כתבו שהכוונה לר' יהודה דבעינן דעמוג בצד זה ויכול לקצור בצד אחת ואל"כ מספקת. אולם **בר"ש דפו"י וברע"ב ובשנו"א** כתבו דאינה יכולה להקצר כאחת היינו אם עומד באמצע ואינו יכול לקצור מכאן ומכאן אבל אם קוצר מכאן ומכאן אינו מפסיק וא"צ שיוכל לעמוד בצד אחד ולקצור בצד שני. ועי' **תוי"ט** שהקשה שהתוספתא מבואר דלא כהרע"ב, **ובמים לחיים להפר"ח** מה שכתב ליישב.

דעת ת"ק

הר"ש ס"ל דת"ק פליג על רב יהודה. **וברמב"ם הל' מתנות עניים פ"ג ה"ב** פסק כרבי יהודה, וכתב **הכס"מ** משום דס"ל להרמב"ם דרבי יהודה בא לפרש ולא לחלוק. אולם בתו"כ פ' קדושים מבואר דפליגי, וכתב **בתוס' אנשי שם** שהרמב"ם פסק כרב יהודה דכן מבואר בירושלמי דקאי בשיטת רבי יהודה.